

rencsétlenségéről, s mentől inkább feltárjuk e szerencsétlenségből származó világgazdasági hátrányokat, annál hasznosabbak lehetünk a magyarságnak. Ezen a ponton senki sem elég kicsiny ahhoz, hogy árthasson vagy használhasson.

Pukánszky Kádár Jolán.

«Biológiai tévedések a szépirodalomban».

A *Napkelet* ily című tanulmányával csaknem egyidőben a *Therapeutische Berichte* c. szaklap 1933 januári számában dr. E. Ruediger (Waldenburg) tollából hasonló tárgyú cikkeske jelent meg, de inkább orvos-természettudományi vonatkozásban. Ruediger munkája nem olyan rendszeres, mint Nagy Jenőé: csupán néhány vaskosabb tévedésre figyelmeztet. A természethű képeiről nevezetes *Löns* pl. egyhelyt azt írja: «A tavasz megjött, a verebek is megérkeztek.» Ugyancsak ő egy másik könyvében tüdőgyulladásos fantazmagóriákról beszél, amelyek természetesen távolról sem fedik a valóságot. *Shaw* egyik drámája (Az orvos dilemmája) azon a biológiai képtelenségen épül fel, hogy egy újonnan felfedezett szérumból éppen csak annyit sikerül előállítani, amennyi *egy* ember meggyógyítására elegendő. Akadt író, akinek a regényében Délamerika az elefántok és oroszlanok hazájaként szerepel. Egy másik lehetségesnek véli, hogy az áldozat saruhártyájára maradandóan lerajzolódjék a gyilkos arca. G. Fröschel

regényében a beteg, akibe vért ömlesztettek át, örökli a vér tulajdonosának erotikus hajlamait. *Hauptmann* Und *Pippa* tanzt c. drámájában *Hellriegel* a fájdalomtól megvakul. Sok regényben halálos szívsebeket ejtenek tüvel. (Általában a szívet túlon túl érzékeny szervnek vélik a nem-orvosok.) *Hamlet* apját úgy ölik meg, hogy beléndekfü nedvét öntik a — fülébe. *Galsworthy* egyik regényében azt mondja az orvossal annak az anyának, aki éppen leánygyermeket szült: «Ha fiú lett volna, maga meghalt volna». Miért? *Shakespeare* alakjainak, akik örültek vagy örültséget szimulálnak, semmi közük a valóságos pszichózisokhoz. (A Biblia ellenben egész pontosan és reálisan ábrázolja Saul lelki betegségét.) Ruediger szerint a legsúlyosabb irodalmi tévedéseket éppen az elmezavarok leírása szolgáltatja. E hibának kettős forrása van. Egyik a tévhit, hogy súlyos lelki megrázkódtatások elmebajok okaivá lehetnek; a másik, hogy az elmebetegek általában feltűnően viselkednek: szemüket forgatják, üvöltönek, ruhájukat tépik.

Igen sok hiba esik a hirtelen halál motivációjával, a sérülések túlértékelésével s a legfantasztikusabb méreg-hatásokkal: mind csupa olyan babona, melyek valósággal öröklődnek az irodalomban. Pedig lelkiismeretesség kérdése ez is. S nem nagy utánjárással sok kiváló mű szabadulhatna meg kellemetlen tévedésektől.

(Kaposvár.)

Szakáts László.

A NAPKELET minden közleményeért írója felel.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: TORMAY CECILE.
Helyettes szerkesztő: HARTMANN JÁNOS.
